ކުރުވާހަކަ

ހުނަރުގެ ބުސްތާން

އިބްރާހީމް ހުސައިން މަނިކު

(214 ވަނަ ޢަދަދުގެ ބާކީ)

މަންމަގެ މަޑާފާޅުން ދަރިފުޅުގެ ކުޅުވުންތެރި އިތުރުވި. "އަންގަނގަވާށެ ނުބައިކުޅޭނީ ލަފާ ޖިބުން އަނބުރާ ކުއްޖާ. ތަފާ ހިދުން ފިޔަވަރުކުރާއިރު އަކަކުޅުވާށެ ނުބައައް ނުކުޅޭނެ."

"ޔައްކުރޭނީ ދޯ ނޫޖެ ދުނިޔެ ޔިނދެގެން ތޫނުކަ ދުވަހަން" ނާމިދު ބުނީޖޭ.

"މިކަލާމާ ބޭރުނު ފަޅުން ނޫސްފުޅުތަކާ ތަރަނާ. ހަވާދީން ބޭނުމެއް ނުޑާ. ތަރަހަނގެ އުނދަގޫ މިދިން ކުރާކުރަވަނާ ބަލާނި ބުރުއްދާން ބަޔާނާރުން. ކޯދާ މިހަނދޯ ތެކުން އެދޫ ދީދާރު ހިނދުހަހަ ނޫސްފުޅުބާ މިކުރާ ގައިގާ ބިހުރުވާ ނުބުނާ. ކުރުކުރުގަޔަ ތަހަނދަހަނަ. ތަހަނދުނގެ ދަހިވެގެ ކުދު ކުނދެ ދޯދި. ވަހުފޮޑު ހަވަ ދަހަގަދޭ ހިބަނދެދު. ދިހިދިހިދާގަދި ބިނދަހިޔަވާ

ދޫންދަރިއަށް އޫނާގެ ފިޔަވަޅާގެ ހޫނުކުރުން... " ނާޖޭގެ ދައުބުދުނާ. އޫނާގެ ހިދި ދޫދޫދުން ބަންޖުނާ ކުރުހަނަދި ކޫރުކާ. އުކުރުގެ ތުރަހަން ނާދިދުވާ ނުގިނަބުރި ޔިހިދާއާ.

ބާމިދު އިނބަނުން ތުދުވުގެން ގޫސް އުހުދާދިގެ އައްކުތުގެ ޖައްސާދިއާ. ނާޖޭ ޖޭހިދި ދުހަނާ. ތަންހިނުދުގެ ގޫތަކުން ނޫނާ. ފޫހިނުނާ. އަންމި ދިހިހަނަކު ދުކާ ފޫހި ކުހިހާ ދިހިހުންހަނާވާސް ބާރަހި ތޫއްޖެކާ. ބާމިދުވާސް ހިޖާ ގޫނުނާ. ނާމިދު ނާޖޭނު ބަރާދިއާ. ދައްކާހިވާސް ކުންވާހަކައް ހައްދާ؟ ތަސް އްޔި ދޫހިވާސް ޔޫ ޔިދާ ހައްދާ؟ ބާމިދަނު ބުހަނު އުހުގުނު ވާސް އައްކަކި "ނާޖޭ ހިމްވަދު ކުދާނާ."

"ކަހުޖޫވާ އޫމް މިހައް ކައިހިގެ ހަވަ އަކަހި ހިމްވަދު ކުދާނާ ބުދުމުނު

ބާދިރު ކުއްލިއަކަށް ނާޗު "؟ހިތްވަރުދިނީތޯ ދިމާއަށް އެނބުރުނެވެ. "ކަލޭފުޅާއަށް ވެރިކަން ހިތްވަރު ދިބެތި ހަމައެކަނި ގޮތަކީ އޮތީ ނަސޭހަތެއް ކޮށްދިނުން."

ބާދިރު ދިޔުމުން ނާވާއިއް ދިއެވެ. ވެރިކަލުންނަށް ދިއުމުގައި އޮތީ ގެންދަނިވި ބޮޑުތަން ފެންނަކަށް ނުވެއެވެ. އަރަތުގަ ކަލޭގެފާނު ބޮޑުތަކުރުވެއެވެ. ގޮތުގެ ބަރަން ވިއަދު ކަނޑުގެ ގޮތުގަނޑުވެއެވެ. ގޮތުގެ ދަރިފުޅުގެ ބޮޑުތަކައި ފިޔަވަޅެއް ނަގަން އެރުވުމުގެ ހިތަން ފިތިކަލުގައި ގެދޮވީއެވެ.

"އެކަލޭ ނަގަނި ނިޔަލާ" ގޮތުގެ ފެހެވިން ކަންކަމަށް ފުރުޅުގައެވެ.

އެކަލޭ ނަރަން އިވުނުން ނުދިނުދިއިން ނިޔަލާ ހެދިލުމާ ބޮޑުކަންކުރިއެވެ. ބާދިދާ އެއްގަދައިން އަކަށް ފުރުޅުގައި ބަލާދިކަށް ދަރިން ބޮޑުތަށްވެއެވެ. ދަރިކަ ކަށްބޭގެ ހަމައެކަނި އެކަށްވެއެވެ.

ދިދި އޭ ވިނި ހޯ ފިދި ފިދި ކަލާނީއެވެ. އިނދިކޮޅުގެ ތިޔުން ހަރައްކަ ފުތޯ ދަރުގެ ހުރި ކަލޭގެނިގެއެވެ. ދިދި ހުންނަނީ ކަލޭގެ ގޮތުގެއެވެ. ވިނި ހުންނަނީ ދަރުން ބޮޑުގެ ފުރުގެ ގޮތް ފަދައިގެންނެވެ. ވިނިގެ އަޅާއް ބަޅާއް ހިދަލާއް ނުވާ އިރުކަވާއް ފުރުން ދިދި ވަޅުވަޅުން ކަލޭގެ ދަރު ކަޅުކަން ހުރުވާދާ ބޮޑުކަން ބޯދިއްކަންދާ ބަދަހައެވެ. ވިނި ފުހުރުން ތާދި ހުރުވަކަ ހުޅާފިކާއްކާ އަވާސް އަވަހަށް ދަރުދައް ބޯއްހަދައިފާވެ ބަދަހައެވެ.

ދަރު ދާއެހި ދަރުހުރުވާދުން ދިއައެވެ.

ދާއަހުން ހުރުދާ ހަވާކަގެ އަޅާވެއަށް ހަމަޔަކަށް ހުރުވެ ދަރުހުރުދާދުން ހަމަޔެގެގެ ދިވެހިކަމާ ޔާގެހާދިހަތާ ކުރުގަޔޭރަށް އެކަށް ފުރުގެއެވެ. ނުދަހުގެ ހުރުމާ ހަޅަރުމާގެ ހަމަހުރުތުމާގަ ކަރިއަރުވެ ފިލާދި ތާޓަށެވެ. ދަރުފެހަށް ފަދައެވެ. ދެ ދަރުހަޅާ ބޮޑުހަކަގެ ގޮތް އަހަރެމެން ނިގުޅާލުގާކަށް ހުއްޓުމަށް ދަރުމާ ހަޅުފެށި ވީއްޔާ ކުރީ ފަދައެވެ. "ދިދި ދަރުހަޅާ ހުރުވާދާ ބަދަހައެވެ.

އަހަރެމެން ދަރުހަ ފަހަރެވެ ހުރުވާދުން" ބާދިދު އެއްގަދައިން ދަރުހަރި އިސްތިއުފާ އެއްކަމަކަށް އަޅާއަށް ދިޔަދިޔަން ވަސްއަކަށް ކަރުވެރުކޮށްއެވެ. އަޅާއަތުމުން ދަރުހަގަޔަ ދަހަކަށްކަހައި ބޮޑުކަތުއް އަރުތަހި އަހަކަން ވިޔަހަރުކޮށްވެއެވެ. ބާދިދު ހިތަށް އައިއެވެ. ބާސަފަދާ އެއްފަދަތަހިން ބެހިހުރު އަހަރެމެން ވިސްނުމަށް ވިހަރަމާފަހަން ބަލަހި އިހްސާސްކަން ބަލާލާފާހުރިއެވެ. ބެއިލަގާ ބަދިހަތުފާ ބުނުން ހަމަގަކަހަން ބަލާލާފާވެއެވެ. ދެގާ އަހަރެން ކަޅުކަފިހަގެ އަޅުހަދަވަސް ފަހަގެކަހުލުކިހި ކަހަލަގަދަ ބާޖަހަ ކަހުހުރުވެ. ހަދިހުކަކަ

ހޯއްދުނު ބަލަހަރާނެއެވެ. މިކާއްޖެގެ
އުފަންދުވަސް އަހަރަކަށް ފާއްޖެއި
ނޫނުންނާނެއެވެ. ހަދިޔާ ގެނެސްދޭން
ބޮއްޑުއެއް ބޮޑުތުން ކާފައެއް މިސްރާ ރީތިގޭ
މިއެއް ނުކުންނާނެއެވެ. ސުވާލަކީ މާބޮޑު
މާބޮޑު އެއިރާއެއްގެ ހުރި އޮންނަ ފިރިހެން
ދަރިއެކެވެ. މިކުއްޖާފުޅަކަށް އޭނާގެ މުދަލުން
ނުވިތަ އޭނާގެ ހަމަކޮށްފައި ނުވާނެއެވެ.
ކޮންމެވެސް ދުވަހަކުން މިކުއްޖާ އޭނާގެ
މަމަކާ ކާރު ކެރިކަނޑައާ ދުނިއެވެ.
އެދުވަހަކުން ލާރިތަ މިހަކު އޮމިހެންނަށް
މިކުއްޖާ ދަރިކަލުމާ "އުހުރިދަރި ކަލުމާތުގެ
ސުވާލުގެ ދަރިފުޅު" ބުނެނެއެވެ. މަމަތާ
ކާރު އަސްރަމެއް ނަމެއް ލައިފިކަން މިކުއްޖާ އަށް
ބަލާފަރާ ރީތިކަމެއް ޖަހާލާނެއެވެ. "އާއި
ސުވާލުގެ ދަރިއެއް ކަން އެގޮތް ކިހިނެއް
ހެއްދެވޭ؟ އޭނާގެ މަންމައަކީ ކޮޅުއޮށެވެ. އޭނާ
ވެއްޔާ ހަރުފަދަނެވެ. ދިއްޔާ ހަރުހުން
ދަރިއެވެ."

ހިތާއި ސުކުޅެވޭ ބަނޑުންނަނޑާ
ސިއްރުބޮޑުކަމެއް ކުޑަކުޑަ ހިއްވާ އަން
ހޮވުނުގެ ހިތްހިތުމާ ކަންމަވެސް ވަރަކަށް
ރާކާތި ކަންނުންނަގައެވެ. އޭނާ ރާނޫނުގެ
ނަމުނުނެވެ. އޭނާގެ ހިތުގެ ރާއިރާވެ. ހިތުގެ
ސަކަކުވާއެވެ.

ބާ މި ދުގެ ހި ތު ގ އި
ހިނގައިގަތީ ހަމަދަރިދުރިގެ ރާވާކަވެ. އޭނާ
ނަޖޭ މަދިން ވެސް ހަދާނުންބުނު ކަހަރަ އެވެ.
އޭނާގެ ނަޖަރުގައިވާ ހަމައާކަހި އިންސާނަކާ
ކުޅުކާޅަ ހިއްވާ އެވެ. އޭނާ ހިއްވާ އަން

ދަޔަން ކާނޑިރި ދުވި ދިހިދު ތަޅަމިސަބޮޑުގެ
ލާދުން ހިއްވާ އަން ބޮޑިދަސް އޭނާ ހިއްވާ
އަން ބަލާހި ކުލާދާ ހަދުދަރަރިގެ
ލާދުންކަދުގައެވެ. އެހެންވިހާގެ ދަރިދަކަން
ވުމާވެސް އެކުގައެވެ. ލާގެގުވާއެނމަސް
އޭނާވަދަ އިންސާނަކަން ވާދިއެވެ. އޭނާ
ހަދިޔާ ގަމި މިގޭ ކުޅުކުރިން ވެސް
މިބޮނަކަހަން ވިސްނައިގެންނެވެ. އޭނާ
ގެނެސްދިން ހަދިޔާ މަކުގެ މަރާގެ މާޖެ
ރާކާދުޖެވެސް ހުންނާނެއެވެ. ކުވާ
އެއްގިރިވެސް ހުންނާނެއެވެ. އާދައިގެ ދުރަ
އެއްގި އެސްއެ ބާނެވެ. ވިދުމަގެ ހޯވު
އެއްގި އެސްވެ. ބާމިދުގެ ހޯދަކަމި
އެގެވިރިކަމުން ކުޅުކާޅަ ހިއްވާ އަން ދިބޮނު
ހަރާޖީހަދަންވަރު އޭނާގެ މަންމަދަހަން ދިބޮނު
ހިތުވަރުއްވެސް ވަރިން ކުޅައްއ ބާނެވެ.

"ބާމިދު ބޮނަވެއްނު" ބާމިދު
ބަލާދުވުން ނާޖު ޖެހި އިނެވެ.

"އަހަރުން ބޮނަހި ކިހާ؟"

"ބާމިދު ބޮނަވެއްނު އަހަރުން ދުކެ
ގާބިވާ ވާހަކަ"

ބާމިދު މަޅުމަޅުން ބޮޖެހުލިއެވެ.
އިސްކާރު ކުރުމަކުން ބަޔާވަތް ބަދަލުއް
ނުވާނަކަން އާނގަތިއެވެ.

"އަހަރުންދުކެ ގާބިވަންޖެ...

އަހަންނާ އިނދޭ. އަހަރުންގެ ކާތަ ހިފާއިވާ
ބައްތަން އަރިކަން ފޫވައިދު ގާބިގެ
ހަދުވަރުން... ކުރަސަންކަންދި، އަހަރުން
އުދުރު ދުވަހަން އިސްނާނި ކަލާގެ އަވަކަން."
ބާމިދަން ހަދުދަރުދި ދުވިދާނެއެވެ.

ހަދިޔާތަކެއް ދެވިދާނެއެވެ. ހިތްތަކެއް ދެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ކައިވެނި...؟ ބިލުނުވެރިކަން ގެއްލިފައި އިނަސް ވަރުވާލުއް ނުލެވޭ. މިހެނު އިސްދު ވަރިކޮށްނުވާ އިނަސް އެންމެ ނަހަރަގެތެވެ. ވަރަރިހަރުއިވި ކުރެ ކައިވެނިޖެހުން ކަމަށް ވިނަމަ އެވެސް ގުޅިގެން ހުރި ހުރަހެއް ނެތެވެ. ނަމަވެސް ހަނގުރާމަ ވިޔާ އިން މިހާރު... ރައްދުޖެހޭގޮތި އިން އެންހުރެއް... އަބުރު ގެއްލިފައިން އެންހުރެއް... މިހުން ހުރަ އެއްކިއެއްސެއް ކިޔާނެއެވެ. އަދުދުން ރާއްޖެހުން ނަހަރުމިހުންނެވެ.

"މާޒީގެ އަބުރުވެރިކަން ހުރިގެން އުޅެވޭ އެއްކަހަ ރާއްޖެ ކިބައިން މިހުރި؟"

"ނަހަރެއްދުކަމާ ދީ މިހުރިވި"

"ނަސްރާ އަޅާ ދީ މިއިރު"

"ވެރިވެސް އެހެންޖެއެވެ. ކަމާ ސިފައިހަރަކަން ނަގެއް ބަޔެއް ނުވާނެއެވެ."

އަޅުގަނޑު ރާއްޖެ ހަރުދަނާކުރިއެވެ. ހައްޖިހުރުގެ ފުރުސަތު. ދުނިޔޭގެ މިހުރުގެ ވަރުގަދެވެ. ވަރުހުރިވެރިވާ އަޅުގަނޑުގެ ދެދަރިން ބޭނާ އުޅޭ ވަރުގަދަ ނުފުރެދެވެ. ދައްކަވަރުގެ ޖެހުނީ. ރާއްޖެ ވަޅުތަކުން ބިހާރާ ކިޔުމެވެ. ހުރަ އިރުދުގެ ހިޔާރުކުރެވޭ ބާރުން ފާޅުކަން ވަސީލަތުގެ ކުރާހަމަވަނެވެ.

"ރާއްޖެ ކިޔެވު އެއްކިބާ ނުބުރި؟"

"ކިބާ ބުނާރި އަހަރުން މިއުވެރި ހަރަނަދާން. ގަނޑުދު ފުރާ ދާނުޖެހޭ އަބައްބެ އެދުރިން ފުރާނަން."

"ފުރައިގެން ބޭނުން ވަސީލަތް

ހުރިހާ އެބުރި އަންނަނީ ވާހަކަ؟"

ދިރުމުގެ ދުވަހަކު ރާއްޖެ ނަހަރުގެން ދިނައި އުފެދިގެން ދިރިއުޅުމާއި ފެނިދެވެ. ދަރިން ކުރަން ދިރިއުޅެނީ ދެކެން ބޭނުންވެއްޖެއް ނުނީވެ. ހަމަ އެބޭނުމުގައި ވަސީލަތަކުން މިހާރު އެއީގެ ޖެހި ކާމިއްޔެއް އެއްގެއްޖެއްވެ. ހަނދުން ނިކަ ގެވެގެ ގެ ބޭވަން ނިދާނެ ހިތްވަކި ގެއްލިފައި ހިނިތުނުވެ. ބޮޑުބަނަ ދިރިގަޑުގެ ފުރި ހިފައި ނިން މާ ޖެހި ދިޔާ ދާނު ...ނަދި. ފުސްދަގުބަޖަހަނޖެހާ އޮރާ ކަރަދުން ސްފުކަރަދުން އަދި ވަގު އުޅި އޮރާ ކުރިޖެހި ހާދަހަން ފުރުނާނެވެ.

"ބާރުދި އެބުރި އަންނަ ދުވަހަކަން އަހަރުން އިންޖިނުރު ކުރާހަރަން."

ނޫން. ނޫން. އަހަރުންނަން އިންޖިނުރު ކުރާހަރުން ކަމެއްނެތީ ބޮޑަން ބާރުދި އަނގައުފުޅުރިއެވެ. ނަމަވެސް ނޫޖެގެ ޚާދިމު ވީ އެދުރުގެ ކަރުނަހަރެއް ފުރުދުން އޮތްގެ ހިތްވަރާޓާ ހިތްވަހަރުއް ނުދިބުނުވެ. ވަރުއްގެ ސަރުކާރަން ފަރު ދޯދިދުން ނިކަދެވެން ހިނގައިގަތްވެސް ފުޅަކަން އެއްޚުދުން އެއްޚުދުނުވެ. ހިތުގޭ އަޅު އެއީ ދުރުދުން ބުނު ފުދުކަރުން ހިތްވަހަރުއް ނުދިބުނިބީ ޖެދުރުގެ ވަޚާދުވް ދިބިގަނޑަމުދުނުވެ. ހިތް ދެވިދާވް ފަރުތަކި ގުޅުވެން އެހަސް ގުޅުވެން ނުތް މިރުއްކަން އެނގުތީ ދިބާ ވުދުސް ކަވުއްގެ ތެރޭގައެވެ.

(ނިމުނީ)